Lietas arhīva Nr. 1-0709-17/9
ECLI:LV:RIRT:2017:1205.133070917.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2017.gada 5.decembrī

Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Naruška
izskatīja no Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja saņemtos administratīvā pārkāpuma materiālus par
/pers. A/ (/pers. A/) (turpmāk - Persona),
dzimuša /datums/,
dzīvojoša – /adrese/, Krievijā,
saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk Latvijas APK) 149.[15]panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 7.novembrī, pamatojoties uz medicīniskās pārbaudes protokolu Nr.4867 Valsts policijas amatpersonas ziņojumu, amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PC282240, par to, ka 2017.gada 3.septembrī plkst.00.10 Stopiņu novadā, Ulbrokā Persona vadīja transportlīdzekli Toyota Hilux, ar Krievijas Federācijas valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, pa autoceļu Rīga – Ērgļi no Līču puses Dreiliņu virzienā, atrodoties narkotisko vielu ietekmē. Protokolā norādīts, ka ar šādām savām darbībām Persona pārkāpa Ceļu satiksmes likuma 28.panta pirmās daļas 2.punktu un izdarīja Latvijas APK 149.[15]panta piektajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Uz tiesas sēdi Persona neieradās.

Tiesā saņemts Personas rakstveida paskaidrojums, kurā norāda, ka 2017.gada 12.novembrī saņēmis paziņojumu no policijas par ierašanos administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanai un lēmuma pieņemšanai, tas ir pēc lietas izskatīšanas, kas nedeva viņam iespēju aizstāvēt savas likumīgās intereses. Paskaidrojumā norāda arī procesuālus pārkāpumus, kurus saskatījis aizturēšanas brīdī, tas ir, medicīniskajos dokumentos ir izdarīti labojumi. Uz viņa noņemto analīžu paraugu burku etiķetēm bija labojumi un svītrojumi, iespējams tās tika samainītas. Policijas darbinieki veica kratīšanu bez liecinieku klātbūtnes. Visa lietvedība notika viņam nesaprotamā valodā, bez tulka klātbūtnes. Viņa lūgumi par tulka, aizstāvja un Krievijas pārstāvja pieaicināšanu netika uzklausīti. Viņu piespieda parakstīt dokumentus, kuri bija viņam nesaprotamā valodā, dokumentu kopijas neizsniedza. Viņam netika izsniegts aizturēšanas protokols un protokols par nogādāšanu medicīnas iestādē. Viņam nejautāja par esošajām slimībām un lietojamajiem zāļu preparātiem, kam ir būtiska nozīme lietas izskatīšanā. Nevienā vēstulē nav uzrādīti jebkādi pierādījumi, medicīnas slēdzienu kopijas nav uzrādītas, protokola kopijas nav pievienotas. Tādējādi izslēgta iespēja viņam iepazīties ar lietas materiāliem, tiesības uz aizstāvību un uz lietas vešanu viņa dzimtajā valodā, pārkāpta nevainīguma prezumpcija. Lūdz izbeigt administratīvo lietvedību.

Tiesa nekonstatē apstākļus, kas liegtu lietu iztiesāt sakarā ar to, ka uz tiesas sēdi nav ieradusies Persona un pie šādiem apstākļiem, saskaņā ar Latvijas APK 271.panta ceturto daļu, ir iespējama administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana bez pārkāpēja klātbūtnes.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietas materiālus, izvērtējusi Personas paskaidrojumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka administratīvā pārkāpuma protokols Nr.282240 atceļams un administratīvā pārkāpuma lietvedība izbeidzama tālāk norādīto motīvu dēļ.

Tiesa konstatē, ka ir pārkāptas Personas Latvijas APK 260.panta trešajā daļā paredzētās tiesības.

Ja persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, nesaprot tiesvedības valodu, viņai ir tiesības izmantot tulka pakalpojumus. Nenodrošinot personai šādas tiesības, var tikt pārkāpts tiesiskuma, vienlīdzības un procesuālā taisnīguma princips. Šādas tiesības izriet no Latvijas Republikas Satversmes 92.panta, kas garantē tiesības uz taisnīgu tiesu, un tās paredz Latvijas APK 260.panta trešā daļa.

Latvijas APK 260.panta trešā daļa noteic, ka, ja persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, neprot valodu, kurā notiek lietvedība, šai personai tiek nodrošinātas tiesības lietot tai saprotamu valodu, kā arī izmantot tulka pakalpojumus šajā kodeksā noteiktajā kārtībā.

Arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (turpmāk – Konvencija) tiesības uz tulku paredz tiesību uz taisnīgu tiesu ietvaros, 6.panta 3.a un 3.e punktā nosakot, ka krimināllozie gumā apsūdzētai personai ir tiesības tikt informētai viņai saprotamā valodā par viņai izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu, kā arī uz bezmaksas tulka pakalpojumiem, ja viņa nesaprot tiesā lietoto valodu vai nerunā tajā. Minētās tiesības, ņemot vērā administratīvo pārkāpumu un administratīvo sodu raksturu, attiecas arī uz personu, kuru sauc pie administratīvās atbildības.

Tādējādi no minētajām tiesību normām nepārprotami izriet personas tiesības izmantot tulka pakalpojumus, ja tā nesaprot tiesvedības valodu. Turklāt, šo tiesību izmantošana ir jānodrošina valstij.

Tiesas ieskatā minēto tiesību izmantošanas nodrošināšana nav izprotama tikai formāli, bet ir jāņem vērā, kādēļ tulka nodrošināšana ir nepieciešama.

No Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakses, interpretējot Konvencijas iepriekš minētās normas, ir svarīgi, lai persona, kura nesaprot tiesvedības valodu, saprastu visus apsūdzības faktus un to juridisko kvalifikāciju, kas viņai ir nepieciešams, lai varētu pienācīgi sagatavot un realizēt savu aizstāvību (*piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1989.gada 19.decembra sprieduma lietā Kamasinski pret Austriju*).

Tādējādi katrā konkrētajā lietā ir jāvērtē tas, vai tulka nepieaicināšana nav ļāvusi personai saprast notiekošo un traucējusi sagatavot aizstāvību.

No Latvijas APK 260.panta trešās daļas izriet, ka tulka nepieciešamība konkrētajā lietā ir atkarīga no pašas personas gribas, proti, vai persona vēlas izmantot tai likumā paredzētās tiesības un vai viņa šo savu vēlmi ir darījusi zināmu iestādei, jo to, vai persona pietiekoši saprot tiesvedības valodu un

vai viņai ir saprotami apsūdzības fakti, zina tikai pati persona.

Saskaņā ar Latvijas APK 266.panta pirmo daļu tulku uzaicina institūcija (amatpersona), kuras lietvedībā ir administratīvā pārkāpuma lieta.

No lietas nepārprotami izriet, ka Persona ir Krievijas Federācijas pilsonis un Latvijas Republikas valsts valodu viņš nepārvalda.

Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, secina, ka Personai likumā noteiktajā kārtībā netika nodrošināts tulks pārkāpuma izdarīšanas vietā, kur sastādīts administratīvās aizturēšanas protokols un persona nosūtīta uz medicīnisko pārbaudi. Persona rakstveida paskaidrojumā norādījis, ka vairākkārt lūdzis nodrošināt viņam tulku, kas netika izdarīts, kā arī nav sapratis dokumentu saturu, kurus viņam lika parakstīt.

No lietas materiāliem izriet, ka ne uz administratīvās aizturēšanas protokola, kā arī ne uz medicīniskās pārbaudes protokola nav redzama atzīme par tulka piedalīšanos.

Bez tam, kā izriet no Personas paskaidrojuma, viņam nebija iespējas realizēt savas Latvijas APK 260.panta otrajā daļā noteiktās tiesības, iepazīties ar lietas materiāliem, piedalīties lietas izskatīšanā un sniegt paskaidrojumus, taču neskatoties uz to, administratīvā pārkāpuma protokols sastādīts bez viņa klātbūtnes.

Minētie apstākļi liecina, ka Personai netika nodrošinātas Latvijas APK 260.panta trešajā daļā paredzētās tiesības, tādējādi liedzot tiesības uz aizstāvību. Turklāt, tiesa norāda, ka policijas darbinieks nav uzskatāms par tulku likuma izpratnē.

Vienlaikus tiesa norāda, ka Personai nav savlaicīgi paziņots par ierašanos uz protokola sastādīšanu, kā arī paziņojumā nepilnīgi norādīts par kādiem pārkāpumiem un pēc kādiem Latvijas APK pantiem Persona tiks saukta pie administratīvās atbildības.

Pārējiem paskaidrojumā norādītajiem apstākļiem nav izšķirošas nozīmes un tie netiek vērtēti, jo tie nevar ietekmēt tiesas pieņemto nolēmumu, pastāvot iepriekš minēto nosacījumu esamībai administratīvā protokola Nr.PC282240 atcelšanai.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Latvijas APK 289.^{16}pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā Nr.133070917 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. PC282240) attiecībā uz /pers. A/ (/pers. A/), dzimušu /datums/, par administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{15}panta piektajā daļā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā 10 (desmit) darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas, sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Naruška